Muzejsko društvo
tov. Štubelj Miro
Murska Sobota

M. Sobota, 22. maja 1953

OBMURSKI TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA OBMURJE

Leto V. - Štev. 21 - Cena 10 din

Ureja uredniški odbor — odgovorni urednik Jože Vild — uredništvo in uprava M. Sobota, Trg zmage 5 — ček. račun pri NB FLRJ v M. Soboti, št. 641-T-308 — tisk Mariborske tiskarne — naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 din — Izhaja vsak petek. Poštnina plačana v gotovini

Vodi nas še dolgo, dragi naš tovariš Tito!

25. maj — rojstni dan našega velikega učitelja in voditelja, tovariša Tita, pričakujejo vsi jugoslovanski narodi z željami in čestitkami, da bi živel še mnogo let in nas smelo vodil preko vseh zaprek in težav v srečnejše in boljše življenje. To mu želi tudi prebivalstvo naših krajev, delovno ljudstvo zelenega Prekmurja in Prekije. S to željo — še na mnoga leta, vodi nas še dolgo, dragi naš tovariš Tito! — so spremljali in še spremljajo nosilce štafetnih palic, ki se zdaj že bližajo Beogradu, tudi delovni ljudje Obmurja.

Že 12. maja zjutraj je krenila z naše tromeje Titova štafeta graničarjev. Prebivalstvo obmejnih vasi, kjer je štafeta tekla, jo je navdušeno pozdravljalo. V Martinju, Cepincih in Hodošu se je zbralo na mitingu nad 600 ljudi, v Prosenjakovcih pa nad 200 vaščanov. Od Matjaševec, kjer živi madžarska narodna manjšina, do Kobilja, so štafeto spremljali pionirji z godbo. V Kobilju pa je štafeto sprejelo 500 vaščanov. Sprejem je bil tako prisrčen, da se je štafeta zadržala dalj časa kot je bilo predvideno.

V Lendavi je Titovo štafeto graničarjev dočakalo okrog 1000 ljudi. Ko je štafeta pritekla pred hotel »Triglav«, je nova rudarska godba »Nafte« zaigrala himno. Pozdrave prekmurskega ljudstva svojemu predsedniku republike tov. Titu je štafeti izročil predsednik OLO Sobota tov. Šabjan. Spregovorilo je še več predstavnikov raznih organizacij, nakar je štafeta nadaljevala pot proti Pincam.

Na Pincah je štafeto pozdravilo okrog 200 ljudi. Zbrali so se na mestu, ki je oddaljeno le 200 m od madžarske meje. Če so hoteli, so Madžari na drugi strani meje lahko slišali pozdrave jugoslovanskih Madžarov ljubljenemu maršalu Titu.

Računajo, da je štafeto graničarjev spremljalo v Prekmurju nad 2500 ljudi, kar kaže trdno povezanost obmejnega prebivalstva s čuvarji naše meje in ljubezen do tovariša Tita.

Pozdravi iz sleherne prekmurske vasi

V Prekmurju ni vasi, katere prebivalci ne bi letos sodelovali v Titovi štafeti. Kraji, koder sicer ni tekla ena ali druga proga štafete, so sodelovali in spremljali nosilce štafetnih palic v najbližjem kraju, koder jih je vodila pot. Iz Prekmurja je štafeta krenila v ponedeljek.

Poleg glavne proge, ki je krenila na pot iz Lendave in zdaj že hiti proti Beogradu, je steklo iz raznih krajev Prekmurja več štafet, ki so se v Soboti ali pa že prej pridružile in zlile v glavno. Tako je stekla prva proga že pred peto uro zjutraj iz Budinec in kmalu za njo ostale lokalne proge iz Pinc, Trdkove, Sotine, Domanjševec, Lončarovec, Ocinja, Vučje gomile in Dolnje Bistrice. Poleg teh pa še več vzporednih manjših prog iz raznih krajev.

V vseh naseljih, koder je vodila pot štafet, je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo nosilce, med katerimi je bilo največ mladine, gasilcev in pionirjev. Povsod, kjer se je štafeta za nekaj minut ustavila, je bilo nadvse slovesno. Posebno še v večjih krajih in občinskih središčih, kjer se je ponekod zbralo ob sprejemu več sto ljudi.

Glavna, severna štafeta LR Slovenije je stekla v ponedeljek zjutraj ob 7. uri. Ob odhodu štafete se je zbralo več sto Lendavčanov. Po pozdravnem govoru tovariša Lindiča, predsednika občine, je štafeta stekla proti Gaberju. Nosili so jo najboljši mladinci, člani TVD Partizana iz Lendave. Drugo štafetno palico pa so nosili gasilci in člani enot PLZ. Po vsej poti je štafeto pozdravljala velika množica ljudi, posebno lep pa je bil sprejem v Beltincih, kjer je štafeto pozdravilo okrog 800 ljudi.

V Soboti, kamor je štafeta prispela okrog 9.15 se je zbralo nad 2000 Sobočanov, ki so pozdravili nosilce štafetnih palic. Zbrani množici sta spregovorila sekretar mestnega komiteja ZKS tov. Rogl in v imenu TVD Partizan tov. Antalič. Med ploskanjem in zvoki godbe so ponesli najboljši mladinci, gasilci in člani enot PLZ štafetne palice dalje iz M. Sobote in v Radencih predali štafeto mladincem ljutomerskega okraja.

Letošnja pot Titove štafete po Prekmurju je bila lepša od vseh dosedanjih. Z mladino so se najbolj izkazali naši gasilci, ki so povsod res vzorno organizirali pot štafete. Štafetno palico je nosilo nad 1000 gasilcev.

»... Ljubezen in zaupanje, ki ju naši narodi gojijo do Vas, tovariš predsednik, sta nam bogato poplačani z uspehi, ki smo jih dosegli in jih dosegamo pod Vašim vodstvom. Zato sprejmite izraze globoke hvaležnosti in ljubezni, ki ju gojijo prebivalci našega mesta do Vas. Vsi smo pripravljeni vedno slediti vsakemu Vašemu pozivu. Želimo pa Vam iz srca, da bi še dolgo let srečno in uspešno vodili naše delovno ljudstvo po začrtani poti do svetlega cilja — v socializem ...!«

(Iz pozdravnega pisma prebivalcev Sobote)

Dogodki zadnjih dni

Mac Carthyzem v ameriški politiki? — Ameriški senator Mac Carthy si je pridobil tako v ZDA, kakor tudi po svetu sloves »lovca na čarovnice«. Kot načelnik posebne senatne komisije za »preprečevanje protiameriškega delovanja« nastopa z neverjetno natančnostjo proti vsemu, kar koli je naprednega, pri tem pa uporablja starokopitne izjave o »komunističnih agitatorjih«, »komunistični nevarnosti« in podobno. Gonja proti naprednim idejam, ki nimajo s kominformizmom nič skupnega, je postala tako močna, da je zajela vse javno življenje in tako onemogočila lepemu številu naprednih novinarjev, publicistov in javnih delavcev, da bi se še sploh kje oglasili.

Te dni so pristaši Mac Carthyja pokazali svoje lice tudi v Senatu, ko so napadli britansko politiko do bližnjega Vzhoda, posebno do Koreje, in stališče sedanje Churchillove vlade. Sam senator Mac Carthy se je lotil tudi voditelja britanske opozicije Attleeja in ga imenoval simpatizerja komunistov, ker je v svojem govoru pred Spodnjim domom napadel »maccarthyzem« ter prikazal generala Eisenhowerja kot žrtev Mac Carthyjevega vpliva. V tej zvezi so se čuli glasovi proti zavezništvu z Veliko Britanijo in proti Združenim narodom, ki da hočejo zapustiti Ameriko in postati pobornik »rdečih«.

Omenimo v tem trenutku dva dogodka. Zaradi nemogočih zahtev predstavnikov Združenega poveljstva, t. j. dejansko predstavnikov sedanje ameriške vlade, so **pogajanja v Panmundžomu** prekinili do srede. Politični opazovalci v OZN so ocenili ameriški načrt kot korak nazaj, ker zavrača one osnovne postavke, na podlagi katerih so se pogajanja o premirju spet začela. Razumljivo je, da severnokorejsko-kitajska delegacija o njih sploh ni hotela slišati in da so zato pogajanja preložili.

Sodeč po najnovejših vesteh iz Washingtona skuša ameriška vlada ublažiti posledice takega ravnanja. Obveščeni krogi trde, da bo predložila mirovni načrt, ki bo zelo blizu indijski resoluciji o Koreji, katero je lani podprla večina v OZN, in s tem tudi kitajsko-severnokorejskim predlogom. Vendar se ni mogoče otresti vtisa, da nekateri ljudje v Združenem poveljstvu nalašč zavlačujejo sklenitev premirja in da na ta način nasedajo »maccarthyzmu«.

Tudi **spremembe v ameriškem generalštabu** vznemirjajo svet. Dosedanji načelnik skupnega generalštaba ameriške vojske general Omar Bradley je namreč šel v pokoj, na njegovo mesto pa je predsednik ZDA Eisenhower imenoval pristaša tako imenovane »azijske politike« admirala Arthurja Radforda. Znano je, da se je le-ta že svoj čas vnemal za načrte bivšega vrhovnega poveljnika čet Združenega poveljstva na Koreji generala Mac Arthurja, ki je hotel po vsej sili bombardirati kitajska oporišča v Mandžuriji, dovoliti Čangkajškovim četam, da se izkrcajo na kitajskem kopnem in pričeti resno ofenzivo proti vietnamskim silam Ho Ši Minha v Indokini. Skratka: ogrel pa ga je človek, ki je hotel tedaj vplesti ZDA v vojno v Aziji, zavedajoč se moči ameriške armade...

Senator Mac Carthy je javno govoril v Senatu, da bi ZDA tudi brez britanskega zavezništva končale vprašanje daljnega Vzhoda, kakor hitro bi se znebile britanske podpore »komunistom« na Koreji. Kaže, da so se v ameriškem generalštabu vgnezdili sedaj ljudje s precej podobnimi težnjami. Ali bo general Eisenhower, ki je doslej brzdal skrajno desničarske in reakcionarne prenapetože, tudi v bodoče uspel?

Na Zahodu ne omenjajo zaman, da hočejo ti elementi doseči razdor med dosedanjimi zavezniki in da s tem pravzaprav samo napeljujejo vodo na mlin sovjetske propagande. Prav tako niso odveč trditve, da bodo ZDA izgubile svoj ugled med azijskimi narodi, če bodo podpirale politiko »trde roke« na daljnem Vzhodu. Korejsko vprašanje in vprašanje Indokine namreč predstavljata poizkusni kamen za vse one, ki žele v sedanjem napetem mednarodnem položaju rešiti svet pred novo vojno katastrofo.

„...Povejte maršalu Titu, da ga imamo zelo rad ...!"

V ponedeljek zjutraj je odhitelo iz zelene Prekije 16 štafet, ki so ponesle pozdrave delovnih ljudi svojemu dragemu voditelju — maršalu Titu.

Kmalu po sedmi uri so se začeli pred poslopjem vinogradniške zadruge v Železnih dverih zbirati zadružniki, mladinci, člani protiletalske zaščite in gasilci. Nestrpno so pričakovali trenutek, ko bo odhitela njihova štafeta proti okrajnemu središču. Svoje pozdravne resolucije so skrbno shranili v lepo izdelano štafetno palico. Po pozdravnih nagovorih je odhitela štafeta s pozdravi bivših viničarjev proti Ljutomeru, kamor so pritekle tudi krajevne štafete iz najbolj oddaljenih vasi, med njimi tudi pionirska štafeta, ki je prinesla pozdrave za največjega junaka naše socialistične domovine izpred groba talcev v Cezanjevcih. V srcu Prekije je sprejelo štafete nad tisoč prebivalcev z godbo na čelu. Tekači so izročili predsedniku OLO tovarišu Verdevu nekaj desetin pozdravnih pisem, ki so jih poslali svojemu Maršalu pionirski odredi, delovni kolektivi, člani Socialistične zveze, gasilci, ljudskoprosvetni delavci in člani protiletalske zaščite. Godba je igrala partizanske koračnice. Po pozdravnem govoru in brž ko je skupina ljudskih miličnikov s častno salvo dala znak za odhod, je završalo v množici; tisoče rok je pomahalo v pozdrav štafeti, ki se je začela pomikati proti Ormožu. Mala pionirka, ki je na Kamenščaku nosila štafetno palico nekaj sto metrov daleč, je mladi gasilki, kateri je predala pozdrave za maršala Tita, naročila: »Povejte našemu dragemu Titu, da ga imamo zelo radi!« Med potjo so štafeto pozdravljali kmečki ljudje, ki so delali na bližnjih poljih. V Ivanjkovcih so jo lepo sprejeli pionirji in ostali občani. Domači gasilci in mladinci predvojaške vzgoje so ponesli štafetno palico dalje proti Pavlovcem, kamor je prihitela tudi stranska štafeta s Koga, kraja, ki je največ trpel v pretekli vojni. V tem kraju so jo predali tekačem ptujskega okraja.

V štafetah je sodelovalo nad tisoč ljudi zelene Prekije, ki je tokrat znova dokazala, kako ceni ustvarjalno delo svojega voditelja. Ob tej priliki so mu njeni prebivalci poslali svoje goreče želje, da bi še mnoga leta zdrav in čil uspešno vodil ljudstvo naše domovine v lepše in srečnejše dni. -ar.

Letalec v M. Soboti prevzema štafetno palico

Razprava o predlogu zakona o pravnem položaju verskih skupnosti

Zakonodajni odbor Zveznega sveta Ljudske skupščine je razpravljal o predlogu zakona o pravnem položaju verskih skupnosti in ga po diskusiji tudi soglasno sprejel. Razpravo je otvoril ljudski poslanec iz Slovenije Metod Mikuž. Poudaril je, da je zakonodajalec ob izdaji tega zakonskega predloga po njegovem mišljenju razlikoval dvoje: vernike, torej članstvo verskih skupnosti, in hierarhijo. Povsem jasno je, je podčrtal poslanec Mikuž, da so zakonodajalca vodile težnje in interesi vernikov, namreč, da se s tem zakonom zagotovi svobodno izpovedovanje vere in vesti, kakor tudi da se urede druga vprašanja odnosov med cerkvijo in državo. Cerkev, ki je začutila namen zakona in je bila blizu vernikom, in to je pravoslavna cerkev, je ta zakon sprejela. Medtem pa je katoliška cerkev na primeru razprave o tem zakonu pokazala, da je ne vodijo interesi vernikov, da ni samostojna in da je slepo orodje Vatikana.

V razpravi o podrobnostih, ki se je nato razvila, so sodelovali skoraj vsi ljudski poslanci tega odbora.

Načelno razpravo o predlogu zakona o pravnem položaju verskih skupnosti je soglasno sprejel tudi zakonodajni odbor Sveta narodov. Na razpravi je bilo prečitano pismo Centralnega iniciativnega odbora za ustanovitev štanovskega združenja katoliških duhovnikov Ljudske republike Hrvatske, v katerem ti pozdravljajo in zahtevajo, da se sprejme ta zakon.

PREDSTAVNIKI EVANGELSKE CERKVE V PREKMURJU O PREDLOGU ZAKONA O PRAVNEM POLOŽAJU VERSKIH SKUPNOSTI

Senior evangeličanske cerkve v LR Sloveniji, Karel Kovač in senioratni inšpektor v Prekmurju, Štefan Koltaj, sta pred dnevi izjavila dopisniku Tanjuga, da predlog zakona o pravnem položaju verskih skupnosti v resnici jamči svobodo veroizpovedi. Pri razgovorih o tem je država pokazala polno razumevanje za vprašanja in težnje njihove verske skupnosti.

G. Kovač in Koltaj sta omenila, da so Prekmurje, kjer živi največ vernikov evangeličanske cerkve, obiskali razni verski predstavniki Svetovne luterantske federacije, ki so vsi izražali svoje zadovoljstvo nad dobrimi odnosi evang. cerkve in naše države in ugotavljali, da se ti odnosi še izboljšujejo.

Pomoč brezzemljašem

Zvezni izvršni svet pripravlja predlog zakona o splošno družbenem fondu zemlje za naslednje zasedanje Ljudske skupščine FLRJ. Po dosedanjem predlogu bi agrarni maksimum v privatnem lastništvu znašal 10 hektarov obdelovalne zemlje. Posest 15 hektarov bi se dovolila samo v primeru, če ima neka večja družina za delo toliko sposobnih ljudi, da bi ji 10 ha zemlje bilo premalo. Zakon bo določil tudi način odplačevanja zemlje lastnikom. Največji del odkupljene zemlje bi se uporabil za ustanavljanje kmetijskih podjetij. Brezzemljaši in siromašni kmetje se bodo lahko združili in dobili v obdelavo zemljo iz splošno družbenega fonda. To bi potem dejansko bilo kmetijsko podjetje, ki bi poslovalo po načelih delavskega samoupravljanja. Del zemlje bi dobile tudi siromašne zadruge, da bi lahko pospešile svoje gospodarstvo.

SLAB POLOŽAJ VINIČARJEV ZAHTEVA AGRARNO REFORMO

Na posvetovanju zastopnikov političnih in množičnih organizacij v Ivanjkovcih so navzoči razpravljali o položaju privatnih viničarjev. Ugotovili so, da se je v zadnjem času precej poslabšal. Kmetje se branijo viničarjev, ker morajo zanje plačevati prispevek za socialno zavarovanje, zato jih hočejo zaposliti kot najemnike v svojih vinogradih. Zato so bili mnenja, da bi bilo treba še letos izvesti novo agrarno reformo, ki bi prekrižala račune tistih, ki hočejo bogateti na račun viničarjev in drugih izkoriščancev.

Navzočim je govoril tudi sekretar OK ZKS tovariš Gričar, ki jim je nanizal bodoče naloge Socialistične zveze in poudaril, da je njena prva naloga: učiti in vzgajati ljudi.

SOBOČANI!

Pridite jutri, t. j. v soboto, dne 23. maja zvečer

NA TELOVADNO AKADEMIJO

ki jo prireja v svojem domu TVD »Partizan«.

Z akademijo bomo praznovali naš društveni praznik — rojstni dan maršala Tita.

Začetek ob 20. uri.

„Prekmurski festival 1953" M. Sobota, 30. maj-7. junij

Z ZASEDANJA OLO SOBOTA

Vzgajajmo zdrav mlad rod

14. maja je zasedal Okrajni ljudski odbor Sobota in razpravljal o vprašanjih socialnega skrbstva v okraju. Po poročilu predsednika Sveta za socialno skrbstvo in zdravstvo pri OLO tov. Marice Šiker, v katerem je pojasnila pestro problematiko v okraju in nakazala nekaj smernic za izboljšanje stanja, je sledila živahna diskusija. Ta razprava je bila posebej v Svetu proizvajalcev in v Okrajnem svetu.

Svet proizvajalcev je razpravljal predvsem o skrbi za vajence ter o njihovi vzgoji, da bi vzgojili dobre mojstre in strokovne delavce, obenem pa tudi dobre in poštene državljane. Nadalje o nekaterih vprašanjih socialnega zavarovanja in o ustanovitvi Zavoda za socialno zavarovanje.

Okrajni svet pa je razpravljal predvsem o delu svetov za socialno skrbstvo in zdravstvo pri občinskih ljudskih odborih, o skrbi za nepreskrbljene otroke, predvsem za partizanske sirote in o skrbi ter podporah za dela nezmožne ljudi.

Živahna diskusija je pokazala, da se odborniki obeh svetov pri OLO zavzemajo za to, da bi vzgajali telesno zdrav mladi rod, ki pa mora imeti tudi moralne kvalitete socialističnega človeka. Zato je treba skrbeti enako kakor za materialne potrebe mladih ljudi tudi za njihovo dobro vzgojo. Da bi Okrajni ljudski odbor dal tem nalogam čim večji poudarek, je to bila glavna točka dnevnega reda tega zasedanja.

Ob zaključku je Gospodarski svet OLO predlagal, naj bi odborniki proučili predlog o uvedbi nekaterih taks, kar bi na prihodnjem zasedanju dokončno rešili. Po tem predlogu naj bi se uvedle takse na vse vloge pri ljudskih odborih, kakor tudi odločbe in potrdila, ki jih ti izdajajo, na registracijo podjetij, na spremembo naslovov, na potrjevanje pogodb in listin, na odločbe izdane v upravno kazenskem postopku, na glasbo v javnih lokalih, na registracijo vseh vrst motornih vozil in na licitacije.

Predlagal je tudi, na bi se uvedel prometni davek na prodajo alkoholnih pijač, vstopnic za kino predstave, nakup in prodajo nepremičnin, loterije in druge igre na srečo. O tem bodo razpravljali tudi občinski ljudski odbori. Ker so v tem predlogu možne razne spremembe, bomo podrobneje poročali, ko ga bo OLO potrdil.

Še en mesec nas loči od okrajnega telovadnega zleta v Ljutomeru

Telovadno društvo »Partizan« iz Ljutomera bo 13. junija slavilo 50-letnico svojega delovanja. Ta pomemben dogodek bodo proslavili vsi telovadci ljutomerskega okraja. V Ljutomeru bo tega dne velik telovadni zlet, ki bo po številu nastopajočih prekosil vse podobne prireditve po osvoboditvi. Nastopilo bo nad 800 domačinov in nekaj manj gostujočih telovadcev iz sosednjih okrajev. Svojo udeležbo so prijavila celo nekatera društva iz bratske Hrvatske. Telovadci bodo nastopili v enotnih krojih. Vse priprave za to slavje vodi posebni pripravljalni odbor.

Tak postopek ni v skladu z našimi zakoni

Pol leta je poteklo, odkar je vodstvo kmetijske zadruge na Kogu odpovedalo službo Pepci Zabavnikovi, ki je bila takrat v petem mesecu nosečnosti. V odpovedni odločbi je bilo zapisano, da je odpuščena iz službe zaradi tega, ker je kot trgovska pomočnica sokriva, da je nastal v zadružni poslovalnici primanjkljaj v znesku 300.000 dinarjev. Zabavnikova se je počutila prizadeto in se je pritožila na okrajni arbitražni svet, ki je odločbo kmetijske zadruge razveljavil kot protizakonito. V pritožbenem postopku je namreč ugotovil, da prizadeta ni zakrivila ničesar takega, kar bi imelo za posledico disciplinsko ali pa kazensko postopanje. Poleg tega ji je bila služba odpovedana v času nosečnosti, kar je v nasprotju z našimi zakonskimi predpisi, ki ščitijo zaposleno ženo.

Zadružno vodstvo ni hotelo Zabavnikove znova zaposliti. Nasprotno! Odgovorni voditelji so izjavili, da odločitev arbitražnega sveta ne priznajo, ker je v nasprotju s sklepom upravnega odbora zadruge. Prizadeta je zato iskala zaščito na okrajnem sodišču, ki je v sodnem postopku odločilo, da ji mora zadruga izplačati mesečne prejemke do prvega junija. In zadružni možje so znova zapeli isto pesem: ne priznavamo odločitve okrajnega sodišča! Prizadeta, ki je porodila januarja, še ni dobila niti dinarja svoje plače, čeprav je že potekel prvi rok plačila. Dobila pa je nov pozdrav, ki se glasi tako-le:

Po sklepu upravnega odbora z dne 19. aprila 1953 ste razrešeni službe v poslovalnici KZ Kog v svojstvu trgovske pomočnice s 1. majem 1953. Prejemki, in to minimalni, Vam pripadajo v znesku od din 3150 (z besedami: tri tisoč en sto petdeset) do 31. maja 1953.

Obrazložitev: V času namestitve, t. j. od meseca avgusta 1951 do 12. avgusta 1952 je bil v trgovini ugotovljen primanjkljaj v znesku 300.000 din. Ker še zadeva ni razčiščena, je upravni odbor, ki je že razrešil službe in odpustil odgovornega poslovodjo Petra Suleka, smatral za potrebno, da tudi Vas razreši službe.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Predsednik: Jože Borko, l. r.
Tajnik: Podpis nečitljiv

*

Mar so avtorji zgornje odločbe namenoma izpustili pravni pouk, ki sodi v take listine? Sicer pa: če ne priznavajo nikogar nad seboj — ne arbitražnega sveta, niti okrajnega sodišča — jim tega pač ne moremo zameriti. Tudi sumničenje, ki veje iz gornje odločbe, ne daje dokumentu nobenega pravnega opravičila. Pa ne iščemo krivca v oslovski senci? In prav žena naj bo žrtev prozornih obtožb, ki niso posledica dokazov. Zadeva še vendar ni razčiščena, kakor priznavajo avtorji odločbe, zato tudi odločitev ni zrela. Povrhu tega pa ni nihče vprašal za nasvet sindikalno organizacijo, ki ima pravico soodločanja pri odpuščanju zaposlenih žena.

In logičen zaključek: izgovarjati se na sklepe, ki so v nasprotju z našimi zakoni, pomeni prav toliko kakor prezreti našo zakonodajo, ki je skovana iz teženj vseh poštenih ljudi. In to temblj, ker je posredi človek.

-ar

Nega pozeblih vinogradov in sadovnjakov

V nočeh od 10. do 12. maja je hladen val zajel precejšnji del Evrope, ki je tudi pri nas marsikje močneje poškodoval nekatere posevke, zlasti pa sadno drevje in vinograde. Tako močno slano ob tem času pomnijo v Sloveniji samo najstarejši ljudje.

Ker je slana povzročila mnogo škode v vinogradih in sadovnjakih, je treba skrbeti, da bi se popravilo, kar se popraviti da. Zaradi tega morajo vinogradniki opraviti nekatera dela, ki običajno niso potrebna. Ko preteče 7 do 10 dni po slani, lahko že točno presodijo, kateri poganjki z listjem so poškodovani in v kolikšni meri. Zato je po tem času treba take dele odstraniti. Ker bo trta močno in bujno pognala, bo treba poleti puščati le toliko mladik, kolikor bo potrebno za reznike v prihodnjem letu. Tudi škropiti proti peronospori bo treba bolj pogosto kot druga leta.

Tudi za sadno drevje je treba poskrbeti, za kar se priporoča škropljenje vsega jablanovega in hruškovega drevja. Da bo učinek škropljenja čim večji, je sadnemu drevju treba pognojiti s tekočimi gnojili (z gnojnico, kateri primešamo na 100 litrov 1 do 2 kg superfosfata in ravno toliko kalijeve soli; ob pomanjkanju gnojnice si lahko pomagamo z raztopino umetnih gnojil).

Kmetovalci naj iščejo nasvete, kako izvajati dela v sadovnjaku in vinogradu, pri svojih kmetijskih zadrugah. Te imajo veliko nalogo in lahko svojim članom mnogo koristijo s pravilnimi nasveti in navodili. Zadružna vodstva, ki ne vedo, kako in kaj, naj iščejo pomoč pri zadružni zvezi in kmetijskih strokovnjakih.

*

V vrednosti nad 18 milijard dinarjev dobavnih pogodb je bilo sklenjenih na prvem spomladanskem velesejmu v Zagrebu. Na velesejem je prišlo tudi precej inozemcev, ki so sklenili pogodbe za izvoz.

Nevarnost svinjske kuge

Pretekli teden je v Prekmurju bilo odkrito nekaj primerov svinjske kuge, in to v ravinskih vaseh med Soboto in Lendavo, predvsem v bližini Mure. Ugotovilo se je, da so okuženi prašiči bili pripeljani iz Hrvatske (iz Medžimurja), kjer je najti to nalezljivo bolezen. Zato naj naši kmetovalci ne hodijo nakupovat prašiče v Medžimurje, ker je možno, da kupijo okužene s svinjsko kugo. Okrajni ljudski odbor v Soboti ni izdal uradne prepovedi prevoza prašičev, ker bi to bilo težko kontrolirati — in pa zaradi tega, ker so naši kmetovalci toliko razumni, da ne bodo kupovali prašičev, za katere obstaja nevarnost, da so okuženi. Od takih prašičev bi se okužili še ostali zdravi, ki jih že imajo, kakor tudi sosedovi, kajti bolezen se lahko prenaša na razne načine.

Če pa kdo opazi kake sumljive znake svinjske kuge pri svojih prašičih, naj čimprej prijavi svojemu ljudskemu odboru ali veterinarju, ki bodo podvzeli potrebne ukrepe, da se prepreči širitev.

Dobro je, da veš...

Te dni je izšla prva številka nove slovenske leposlovne revije »Svit« s posebno prilogo za kulturno-prosvetna društva. Revija prinaša pesmi domačih avtorjev, povesti, eseje, knjižna poročila ter vrsto zanimivih člankov o delu in uspehih prosvetnih društev. Revija izhaja mesečno in stane letno samo 240 dinarjev. Uprava revije je poslala prvo številko na ogled vsem društvom v Obmurju. Ker je revija pestra in zanimiva in kar je glavno, da je poceni, zato naj ne bo nobenega društva v Obmurju, ki bi »Svit« zavrnilo. Če slučajno katero društvo revije ne bi prejelo, naj sporoči takoj svoj naslov upravi »Svita«, Maribor, Kamniška ulica 12/II. Vabimo pa tudi ostalo prebivalstvo, predvsem prosvetne delavce, da se naroče na revijo. O vsebini prve številke »Svita« bomo v našem listu še poročali.

120 minut prijetnega razvedrila

In prav nič se niso ljutomerski godbeniki zmotili, ko so dali tak naslov koncertu, ki so ga priredili predzadnji četrtek v Domu kulture. Na sporedu so bile skladbe, ki so že po svoji motiviki prijetno razvedrile navzoče občinstvo. V drugem delu koncerta so igrali skladbe po željah poslušalcev.

Škoda le, da niso prišli na svoj račun tisti poslušalci, ki so se ustrašili deževnega vremena. Pa prihodnjič! Zato povejte svoje želje pridnim godbenikom, da Vam bodo lahko ustregli! -ar.

Velikopolanski igralci so se spet izkazali

Preteklo nedeljo so člani dramske skupine IZUD »Miško Kranjec« v Veliki Polani nastopili s Cankarjevim »Jakobom Rudom«. Igralci so se dobro pripravili in tudi scena je bila dobro izdelana. Igro je režirala požrtvovalna učiteljica Hela Slokarjeva, pomagalo pa je tudi ostalo učiteljstvo. Polančani so bili z igro zadovoljni in si želijo še več podobnih. Dobro bi bilo, če bi igralci s to dobro naštudirano igro gostovali tudi v sosednjih vaseh.

L. Š.

*

Film o malem Ivanu Pirečniku iz Šoštanja, katerega je njegova mati s težavo dobila nazaj od njegovih rednikov v Nemčiji, bo snemalo angleško filmsko podjetje.

Beseda naših bralcev

Na kaj opozarja požar v Trnju

Gotovo bo bralec pričakoval moralnih nasvetov, kako nevarno se je igrati z vžigalicami in da je potrebno strogo paziti na otroke, posebno pri hišah kritih s slamo. Marda bi tudi o tem bilo potrebno spregovoriti, toda če že do nesreče pride, jo je potrebno zmanjšati.

Nedvomno so trnarski in okoliški gasilci pri požaru v Trnju pakazali precejšnjo sposobnost. Tudi prebivalci so prihiteli na pomoč. Vsak, kdor ima izkušnje pri gašenju, bo pritrdil, da se gasit ne gre brez posode ali drugega orodja, ker z golimi rokami ne moreš ničesar storiti. Vedno pa je tako, da se okrog prostora zbere gneča ljudi, ki, potem še samo lahko ovira redno organizacijo gašenja, kakor je to bilo tudi v Trnja. Kdor je bil priča prizoru, bo potrdil, da so se ljudje z napolnjenimi posodami z vodo morali ogibati radovednim gledalcem, ki so si hoteli napasti oči na nesrečnem prizoru. To ni prav. Če ne morete pomagati, se umaknite v stran, da ne boste ovirali požrtvovalnih gaslicev pri napornem delu.

Gasilci pa naj v primeru požara upoštevajo pravilo, da vodi gašenje požara poveljnik domače vasi in se torej ne ravnajo po mnenju posameznikov. Odločno je zavrnil vsako drugo mnenje tov. Jože Žerdin iz Žižkov, ki je vztrajal na odločitvi domačega poveljnika, medtem ko so drugi kolebali v izvršitvi povelja. Sik.

KJE JE OSTALO

V 20. številki »Obmurskega tednika« z dne 15. maja 1953 je bil objavljen članek iz opekarne Puconci pod naslovom »Kje je ostalo«. V zvezi s tem sporočamo naslednje:

Resnica je, da je delavski svet sklenil prirediti za 1. maj družabni večer ter je v zvezi s tem nabavil eno svinjo in tele. Iz tega so bile v začetku meseca aprila narejene klobase, da bi do 1. maja nekoliko postale. Za izvedbo dela je bil pooblaščen upravni odbor sindikata, in ne upravni aparat podjetja, kateri je potem klobase tudi razdelil po 0,40 do 0,50 kg na osebo. Naš delovni kolektiv je štel v mesecu aprilu 92 oseb in ne 82, kakor je omenil v svojem dopisu nesramni dopisnik, ki ni upal podpisati svojega imena in si je za žrtev izbral tovarišico, ki o pisanju ne ve sploh ničesar. Klobase so se od začetka aprila do 1. maja precej vsušile, kar ve vsak človek, ki ima s tem opravka. Razdeljene pa so bile med več ljudi, ker je na proslavi bilo precej povabljenih gostov, ki so tudi bili pogoščeni.

Ker pisec članka ni podpisal svojega pravega imena, se o tem vodi preiskava.

Uprava podjetja Opekarne Puconci.

Popravek

V članku »Zakaj ni mogoče«, objavljenem v zadnji številki našega lista, je zadnji stavek nepravilen, ker sta izostali dve vrstici, in se pravilno glasi: »To pa ni le moje mnenje, temveč tudi vseh tistih, ki ne zmorejo mesečno izdati 4500 din samo za prehrano v gostilni, ki pa ni niti tako izdatna, da bi zadostovala zdravemu delovnemu človeku.«

Pozdrav pionirjem ljutomerskega okraja!

Letošnja pomlad, ki je sicer precej muhasta, je prinesla tudi pionirjem ljutomerskega okraja novega poleta in razvedrila v naravi, ki je pokrila pokrajino s cvetjem in zelenjem. Pestro življenje v pionirskih krožkih je rodilo uspehe. Pionirji so se zadnje mesece pridno pripravljali na tovariško srečanje — okrajni pionirski festival.

V soboto in nedeljo se bodo v Ljutomeru zbrali pionirji iz vseh odredov. Srečali se bodo zato, da si bodo segli v roke, se spoznali in pokazali odraslim ljudem, kaj zmorejo. Titovi pionirji, ki zvesto izpolnjujejo svojo obljubo dragemu Maršalu. To bo praznik, ki se ga vesele vsi pridni pionirji!

Že v soboto zjutraj bodo iz pionirskih odredov odhitele štafete proti okrajnemu središču. Prinesle bodo pionirske pozdrave iz oddaljenih vasi. Male tekače bodo slovesno sprejeli ljutomerski pionirji. Zvečer bo v Domu kulture svečana akademija. Nastopili bodo pionirski pevski zbori, folklorne skupine, orkestri in telovadci.

V nedeljo dopoldne pa bodo prišli na svoj račun mali športniki. Pomerili se bodo v odbojki, v igri »med dvema ognjema« in v šahu. Tekmovali bodo zastopniki 24 pionirskih odredov. Ob deseti uri dopoldne bodo odšli v povorki po mestnih ulicah. Za veselo razpoloženje bodo skrbeli harmonikarji in pevci. Pionirji iz najbolj oddaljenih krajev si bodo dopoldne ogledali otroški film. Popoldne pa si bo občinstvo lahko ogledalo revijo pionirskega dela; v Domu kulture bo nastopilo 14 pevskih zborov, več folklornih skupin, mladih glasbenikov in telovadcev. Pionirji od Tomaža in iz Bučkovec pa se hočejo postaviti z uprizoritvijo simboličnih prizorov iz življenja pionirjev in živalic. Po tej prireditvi bo pionirsko rajanje.

Mlade državljane bomo najbolj razveselili, če si bomo ogledali prireditve, ki so plod njihovega požrtvovalnega dela. To bo zanje tudi najlepše priznanje. Vsem pionirjem in udeležencem njihovega festivala pa velja naš pozdrav! -ar.

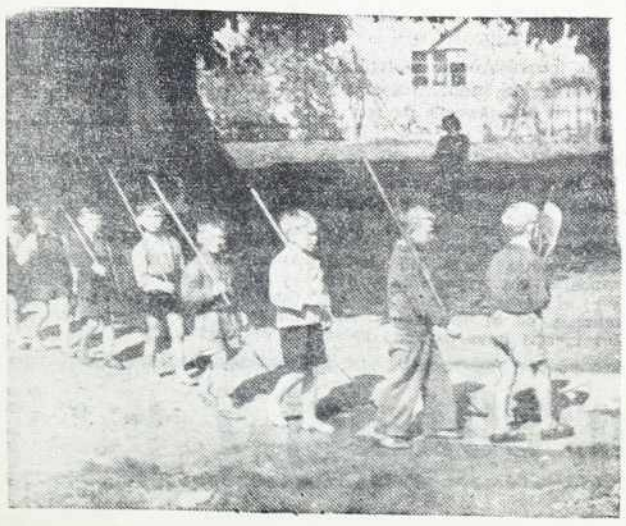

PREKMURSKO KMETIJSTVO V DESETIH LETIH BODOČNOSTI

V današnji in nekoliko naslednjih številkah bomo prinašali predlog desetletnega načrta za izboljšanje kmetijstva v Prekmurju (soboškem okraju), kakor ga je sestavil Gospodarski svet OLO Sobota. Tako bomo omogočili našim bralcem, da se bodo z načrtom lahko čimbolje sesnanili, o njem razpravljali in dajali tudi svoje pripombe.

Gospodarski svet OLO Sobota je smatral za potrebno dati v razpravo desetletni perspektivni načrt razvoja kmetijstva v okraju. V sedanji fazi našega gospodarskega razvoja moramo posvetiti vso skrb v našem okraju tej gospodarski panogi, saj je ta pri nas najvažnejša in najobširnejša. V preteklosti smo poudarjali razvoj industrije, kar je razumljivo, saj je bilo najprej treba ustvariti osnove industrializacije in elektrifikacije. Danes, ko so ključni objekti petletnega načrta v glavnem zgrajeni ali pred dovršitvijo, je naša naloga, da z ozirom na agrarni značaj našega okraja vložimo vse sile v razvoj našega kmetijstva. Ne moremo reči, da v preteklosti nismo ničesar nudili kmetijstvu. Mnogo je bilo storjenega, le da je bilo vse premalo načrtno ali pa izraženo v prevelikih administrativnih ukrepih, ki so nezdravo vplivali na razvoj ali ga celo zavirali.

Prekmurje je pretežno agrarna pokrajina, tako po strukturi zemljišča kakor tudi po strukturi prebivalstva. Industrija je razvita le v lendavskem kotu (proizvodnja nafte) in v Soboti v tekstilni, živilski in kovinski industriji. Pogojev za razvoj druge industrije nimamo, če ne računamo možnosti razvoja živilske industrije, ki se že kaže v gradnji večjega mlekarskega obrata v Soboti.

Položaj in struktura našega celotnega gospodarstva nam kaže, da moramo neobhodno in hitro narediti korake za izboljšanje naše kmetijske proizvodnje. Ta daleč zaostaja za industrijsko proizvodnjo, čeprav se pri nas bavi z njo pretežna večina ljudi. Pred nas vse se postavlja vprašanje: kako našo kmetijsko proizvodnjo usmeriti v pravilno smer, ki bi ji zagotavljala ob manjših proizvodnih stroških čimvečjo proizvodnjo in s tem boljše in dostojnejše življenje delovnemu kmetu?

Razdrobljenost posesti in sezonstvo

Preden preidemo na temeljitejšo in podrobnejšo obravnavo, je treba poudariti, da pri nas obstoje nekateri vzroki, ki ovirajo pravilni razvoj kmetijstva. Ti vzroki niso samo ekonomskega značaja in ne tičijo le v skrajnji razdrobljenosti posesti, v majhnih parcelah in slabi kakovosti zemlje, temveč so tudi socialnega značaja. Iskati jih je treba v preobljudenosti pokrajine in nenehnem sezonstvu (zaposlitvi na poletnih sezonskih delih ter jesenskem vračanju v rojstni kraj), kar ovira razvoj našega kmetijstva.

Te situacije ne bomo mogli spremeniti čez noč, temveč jo bo treba reševati postopoma leta in desetletja. Predvsem pa bo treba skrbeti, da se je ne bo reševalo le z administrativnimi ukrepi, temveč tudi z ekonomskimi pogoji. Ne bo je mogoče reševati povsem izolirano — samo v lokalnem merilu — ker tako ni rešljiva. Delati bo treba vzporedno s socialistično izgradnjo naše družbe. Družbeno politični in ekonomski pogoji pri nas pa se razvijajo v taki smeri, da bo te lokalne primere možno v okviru naše skupnosti zadovoljivo rešiti. Pa tudi od razumevanja naših ljudi je mnogo odvisno, če ne največ.

Delavci, predvsem sezonski delavci, bodo morali končno spoznati, da nenehno preseljevanje na delo in domov ne prinaša nobene koristi. Odločiti se bodo morali za stalno zaposlitev bodisi v kmetijstvu ali industriji, ki z razvijajočo proizvodnjo daje te možnosti.

Že dolgo časa ugotavljamo, da majhna zasebna gospodarstva nimajo pogojev za izboljšanje. Gospodarstva z nekaj orali zemlje in preveč delavci dajejo le malo ali popolnoma nič tržnih presežkov. Od takih gospodarstev ima skupnost malo ali nič koristi. (Tudi sami lastniki težko živijo.) Ne oziraje se na trenutno stanje glede kmečkih delovnih zadrug, ki so bile pri nas razpuščene ali so se reorganizirale, nam mora biti jasno, da na malih površinah ne bo mogoče izboljšati poljedelske in vse kmetijske dejavnosti. V vseh gospodarsko naprednih državah so že zdavnaj opustili misel, da bi se na razdrobljenih in majhnih gospodarstvih dalo izboljšati življenje kmetov. Vedno bolj uveljavljajoči se stroji bodo storili svoje — kmetovalci bodo morali prej ali slej spoznati, kaj je boljše in koristnejše.

Ljudska oblast pomaga kmetijstvu

Država oziroma ljudska oblast daje velike ugodnosti pri nakupu kmetijskih strojev s tem, da 60 odstotkov cene regresira oziroma plača namesto kupca. Večmilijonski promet v trgovini poljedelskih strojev v Soboti kaže, da se kmetje, zadruge in državna posestva poslužujejo te ugodnosti. Vse to pa močno pospešuje napredek našega kmetijstva.

Ko razpravljamo o desetletnem načrtu razvoja našega kmetijstva, se seveda moramo vprašati: ali so za izvedbo tega načrta podane tudi materialne

Po Prekmurju in Prlekiji

ALI STE ŽE PORAVNALI ZAOSTALO NAROČNINO?

Če še ne — storite to takoj, položnico smo Vam poslali v prejšnji številki.
Zavedajte se, da je od rednega plačevanja članarine odvisno izhajanje lista.

USPEL KONCERT V BOGOJINI

Velik dogodek za Bogojinčane je bil v četrtek, na predvečer Dneva zmage, ko je nastopil moški pevski zbor iz Križevec pod vodstvom tov. Letičeve in njihov kvintet. V nabito polni dvorani je občinstvo poslušalo lepe narodne in umetne pesmi. Močan aplavz in večkratna zahteva ponovitve pesmi je dokaz, da je koncert dobro uspel. Lepo je bilo, da so navezali stike z bogojinskim pevskim zborom in ga povabili v Križevce. Prisrčno slovo na kraju koncerta nam bodi vzgled, kako se naj zbližujejo ljudje tostran in onstran Mure. Za trud tovarišem iz Križevec prisrčna hvala in na svidenje v Križevcih.
Z. S.

VELIKA UDELEŽBA NA POLITIČNEM PREDAVANJU V SOBOTI

Pretekli petek zvečer je v Soboti predaval dr. Anton Vratuša, sekretar tov. Edvarda Kardelja. Govoril je o obisku maršala Tita v Angliji in o politični situaciji, ki je privedla do tega obiska. Za predavanje je vladalo veliko zanimanje, saj je prišlo poslušat več sto Sobočanov.
J.

BELTINSKI KOLESARJI, KJE STE?

Pred leti je bil kolesarski klub v Beltincih močno znan, prirejal je razna predavanja in krose, štel pa celo 106 članov. Kot dober klub v naši republiki je dobil celo dve kolesi (to je bilo takrat, ko je bila še racionirana preskrba), s katerima naj bi kolesarji vadili svoje spretnosti in nastopali na tekmovanjih.

Kakor kaže, pa se slava kolesarskega kluba v Beltincih nagiba k zatonu. Zadnji čas ni slišati o njem kaj posebnega, ker nima večjih javnih nastopov. Ali se morda na tihem pripravlja, da bi iznenadil občinstvo? Ali pa se je predal spanju? In kaj je s kolesi, ki naj bi se uporabljala v ta namen?
J.

KURŠINCI

Ni dolgo tega, odkar si je vzel življenje Anton Plohl iz Kuršinec. Domnevajo, da je to storil zaradi nesoglasij, ki so bila vzrok prepirom v družini. Našli so obešenega v Bučkovcih.
-ar.

NA PETANJCIH SO PODJETNI BRODARJI

Pred kratkim so na Petanjcih ustanovili društvo Ljudske tehnike. To društvo ima tudi brodarski klub, za katerega kažejo člani Ljudske tehnike največ veselja. Brodarski klub šteje že 47 članov. Naredili so si že sedem sandolin, šest jih pa še delajo. Sandoline so naredili sami z lastnimi sredstvi.
R. J.

BUČKOVCI

V eni izmed zadnjih številk našega tednika smo brali, da se mnoga društva Prlekije pripravljajo na okrajni kulturni festival. Čeprav nas dopisnik v svojem članku ni omenil, pa vendarle nismo zadnji. Dramska družina kulturnoumetniškega društva je naštudirala odlomek iz Celjske kronike »Herman II« in ga dvakrat oživila na domačem odru. S to igro pa so naši igralci gostovali tudi pri Vidmu, na Kapeli in Bolfenku v Slovenskih goricah. Povsod so zabeležili precejšnjo udeležbo občinstva. Na okrajnem festivalu pa bo sodelovala tudi godba na pihala.

★

Naši gasilci si bodo postavili prostoren dom, kjer bodo hranili svoje orodje. V kratkem nameravajo prirediti tombolo. Čisti dobiček bodo obrnili v ta namen.

Pretekli teden smo začeli postavljati most pri Kuršincih. Regulirali pa bomo tudi potok Turja, ki v času nalivov preplavlja bližnje travnike.

★

Na pobudo občinskega ljudskega odbora je začel živahneje delati tudi živinorejski odsek pri kmetijski zadrugi. Za potrebe živinorejcev so kupili v Murski Soboti štiri plemenske bike.
-ar.

»VERIGA« V LOGAREVCIH

Pred nekaj dnevi so člani dramske skupine KUD »Ivan Žalik« iz Logarevec uprizorili na domačem odru Finžgarjevo »Verigo«. Dvorana je komaj sprejela vse gledalce.
-nik.

KUZMA

V Kuzmi so zadnje mesece naredili precej za lepši izgled kraja. Uredili so pisarniške prostore občinskega ljudskega odbora, okrog zgradbe so naredili ograjo, dvorišče so posipali z gramozom kakor tudi cesto do zgradbe. Cesto skozi vas, ki je bila prej preozka, so razširili. Na njo pa bo treba navoziti še gramoz in to predvsem na tisti del od mosta pa do gornje šole. Občani so obljubili, da bodo to naredili čimprej. Upravni odbor Kmetijske zadruge v Kuzmi pa je obljubil traktor, da bodo tudi z njim navažali gramoz.

Občinski ljudski odbor skrbi za popravilo tudi ostalih občinskih cest, predvsem za občinski cesti proti Matjaševcem in Trdkovi.

★

Upravni odbor Kmetijske zadruge Kuzma je tudi začel urejevati zadružno dvorano z namenom, da bi že letos služila svojemu namenu.

★

Spomladansko škropljenje sadnega drevja je bilo v Kuzmi v celoti in dobro opravljeno, za kar je poskrbela kmetijska zadruga pod vodstvom dobrega upravnega odbora.

★

Prebivalci Kuzme in okolice so že večkrat izrazili željo za boljšo prometno zvezo s Soboto. Ta bi pospešila potovanje tudi v ostale kraje naše domovine. Pravijo, da upajo, da se jim bo letos ta želja tudi izpolnila.

DOKLEŽOVJE

Dokležovčanom se je izpolnila dolgoletna želja — 10. maja jim je zasvetila elektrika. Čeprav se je delo zavleklo leta, prebivalci Dokležovja pod vodstvom svojih odbornikov vseh organizacij niso nikoli opustili to zamisel. Mnogo so delali, mnogo žrtvovali, da se sedaj lahko veselijo svojega uspeha. Elektrika pa jim ne bo služila le za razsvetljavo, temveč tudi za pogon strojev. Pri delu je Dokležovčanom pomagala tudi oblast, ki jim je izposlovala posojilo, brez katerega bi se delo zavleklo še dalj časa.
P. F.

S 1. junijem 1953 bo začela izhajati

„LJUDSKA PRAVICA"

spet kot dnevnik, in sicer kot

slovenska izdaja „BORBE"

Ta novi dnevnik bo prinašal obilo zanimivih poučnih člankov in vesti, tako iz inozemstva, kjer ima »Borba« številne dopisnike in sodelavce, prinašal pa bo tudi zanimive prispevke iz vseh delov države.

S tem,

da bo „Ljudska pravica" izhajala dnevno kot sestavni del „Borbe" v slovenskem jeziku,

bo objavljala najvažnejše članke in vesti iz tega našega centralnega glasila, približno polovico prostora pa bo zavzemalo gradivo iz življenja v Sloveniji.

Ni nam treba posebej poudarjati, da bo novi dnevnik imel stalne zanimive rubrike, kot so komentarji, dnevna kronika, pisma uredništvu, zanimivosti iz znanosti in tehnike, roman v nadaljevanjih, žensko in mladinsko stran in podobno.

Slovenska „BORBA"

bo izhajala dnevno v precejšnjem obsegu, in sicer na 8 do 16 straneh. Mesečna naročnina bo 250 din, posamezna številka pa bo veljala 10 din.

Prepričani smo, da bo slovenska »Borba« vsakogar zadovoljila, zato se takoj naročite nanjo. Postala vam bo najboljši prijatelj in vam pomenila dragocen stik s svetom ter dajala vedno pravo podobo našega gospodarskega, političnega in kulturnega življenja.

Naročila naslavljajte na upravo »Ljudske pravice«, slovenske izdaje »Borbe«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2, poštni predal 42.

NASTOP UČENCEV VAŠKIH ŠOL NA GOMILI

V torek preteklega tedna so osnovne šole in gimnazije Prlekije imele na Gomili sektorski šolski nastop. Dopoldne do 11. ure so se zbirali pionirji iz raznih krajev. Z njimi pa je prišla tudi godba. Vsak razred se je v spremstvu svojega razrednika-vodiča najprej povzpel na vrh novega razglednega stolpa, kjer je na patentnem navijalu večji daljnogled.

Opoldne so se začeli vrstiti nastopi. Nastopili so s številnimi recitacijami, pionirski pevski zbori pa so zapeli 15 pesmic. Tri pesmi so zapeli vsi pevski zbori skupno. Pionirke so nastopile s prostimi vajami z venčnimi loki. Nastopili so tudi s folklornimi točkami in šaljivimi prizori. Godba je zaigrala kolo in pionirji so zaplesali. Za zaključek pa je bilo še tekmovanje »med dvema ognjema«. Dobro uspel program je trajal tri ure.
H. F.

VSAK ČLAN PREŠERNOVE DRUŽBE LAHKO PLAČA ČLANARINO 240 DINARJEV TUDI V OBROKIH.

Življenje v Budincih

Budinci so majhna vas, ki ima le 64 hiš. Ker nas je premalo, da bi lahko imeli svojo kmetijsko zadrugo, smo do lanskega leta bili člani KZ Dolenci. Ta zadruga obstoji že precej dolgo, vendar svojim članom ni imela pokazati skoro ničesar koristnega. Seveda je bila krivda v tem, ker ni bilo nikogar, ki bi vedel narediti red, ali pa je takih ljudi premalo, da bi lahko vplivali na vodstvo zadruge.

Budinčani smo razmišljali o tem in iskali boljšo pot, pot napredka, po kateri danes že gremo. K uspehu so največ pripomogli Franc Kurnjek, Janez Filo in Jožef Nemeš, ki so obiskali slehernega vaščana in mu razložili pomen in naloge zadružništva, kakršno bi to moralo biti, ne kakršno je bilo v Dolencih. Budinčani so takrat izstopili iz dolenjske zadruge in se včlanili v čepinsko.

Uspeh te spremembe se je kmalu pokazal; upravni odbor KZ Čepinci se je potrudil, da bi tudi v Budincih čimprej spoznali koristne plati zadruge in jim v dveh mesecih odprl trgovsko poslovalnico. Tudi zadružno posestvo je sedaj vzorno urejeno, čeprav je prej kazalo le veliko revščino. Člani s ponosom gledajo na zadružni sadovnjak, ki so ga pod vodstvom Janeza Kurnjeka sami vzorno uredili. V Budincih smo v kratkem času dosegli tak uspeh in napredek, da celo nekateri kmetje iz Dolenec želijo postati člani naše zadruge. Vsakdo se je doslej že lahko prepričal, da je zadruga koristna, če so v vodstvu pošteni in delavoljni ljudje, kakršen je predvsem tov. Korpič v Čepincih. Seveda tudi drugi pridno delajo, ker en sam človek ne bi zmogel vsega. Tudi v Budincih imamo take može: Kurnjeka, Filova in Nemeša, ki so bili pobudniki tega dela. Člani jim priznavajo njihove zasluge in so jih vse izvolili v upravni odbor z željo, naj tudi v bodoče vodijo zadrugo po poti napredka.

Tako se nam je uresničila želja, o kateri smo prejšnja leta le sanjali. Tudi budinski kmet danes ponosno stopa za traktorjem in stroji svoje — čepinske — zadruge, katere si lahko izposodi za obdelavo svojega polja.
K.

RUNČANI SO SE ODLOČILI ZA ELEKTRIKO

Pred nekaj dnevi so bili v vseh volilnih enotah ivanjkovske občine zbori volivcev. Ljudje so razpravljali o komunalnih vprašanjih. Volivci na Runču so se pogovorili o popravilu šolskega poslopja in krajevnih cest. Izrazili so željo, da bi čimprej elektrificirali Runeč, Žvab in Dobrovčak.

Zamisel je treba pozdraviti. Elektrika bi precej pripomogla k napredku v kraju, kjer pretežno prebivajo ljudje iz revnejših slojev. Ne bo pa šlo brez težav! Volivci teh krajev upravičeno pričakujejo, da jim bo priskočila na pomoč tudi ljudska oblast.
-rir.

BELO POBARVANA LETALA

Neka mehiška družba za zračni promet je ugotovila, da se v letalih, ki imajo krila in trup pobarvan z belo barvo, zniža temperatura v potniških kabinah za 15 stopinj. Zato so tudi nekatere ameriške letalske družbe sklenile pobarvati letala z belo barvo, da bi se temperatura v potniških letalih čimbolj znižala.

Telesna vzgoja in šport

Ustanovljeno je športno društvo Sobota

V ponedeljek zvečer je bil ustanovni občni zbor športnega društva v Soboti. Pred samim začetkom tega občnega zbora pa so navzoči izglasovali razpust dosedanjega nogometnega kluba Mura. Člani Mure se bodo namreč vključili v novo športno društvo, kakor tudi člani ustanavljajočega se športnega društva Panonije. To je bilo potrebno zaradi tega, da bi se v Soboti med športnimi delavci ohranila enotnost; kajti drobljenje sil na razna društva ali društvca bi v tako majhnem mestu več škodovalo, kakor bi koristila nova društva.

Med razpravo se je razvila tudi diskusija, ali je športno društvo v Soboti sploh potrebno, ali ne bi bilo bolje, če bi vsi skupaj sodelovali v TVD Partizan. Ugotovilo se je, da športno društvo ne bo škodovalo Partizanu, četudi k razvoju športa v Soboti morda ne bi mnogo prispevalo. Seveda bodo uspehi odvisni od delavnosti odbora in vseh članov. Če se bodo vsi zavzeli in skupno delali, se bo to vsekakor poznalo pri razvoju športa in kvalifikaciji športnikov v posameznih panogah. Seveda bo matično društvo ostalo še vedno TVD Partizan, skozi katerega vzgojo bo moral iti vsak mladinec, ki bo hotel postati dober športnik. Vaditeljev in drugega kadra, ki delajo v TVD Partizan, pa se ne bo obremenjevalo v športnem društvu.

Na podlagi diskusije in glasovanja so novemu športnemu društvu določili tudi ime. Izbirali so predvsem med Mejnikom in Soboto. Večina navzočih je glasovala, naj se imenuje Sobota. Za barvo društva pa so izbrali plavo. Sprejeli so tudi predlog, da bodo za društvo veljala pravila, ki jih je izdala Športna zveza Slovenije.

Radgona ima nekaj vztrajnih tekačev

Predzadnjo nedeljo je bilo v Križevcih pri Ljutomeru tekmovanje za okrajno prvenstvo v krosu. Nastopili so člani »Partizana« iz Radgone, Ljutomera, Radenc in Križevec. Največ prvih mest so zasedli Radgončani; v teku mladincev so odnesli tri zmage, v teku mladink pa so se povzpeli na prvo in drugo mesto. Močno so bili zastopani tudi člani. Prvo mesto v teku članov je pripadalo Radenčanu; njihov zastopnik pa je bil prvi tudi med pionirji. Ljutomerčani so se zelo slabo odrezali. Edino kar so dosegli, je bilo drugo mesto v teku članic. Prva je bila Radgončanka. Nastopili sta le dve tovarišici. Mar društva »Partizan« ljutomerskega okraja res ne premorejo več članic, ki bi nastopale na takih prireditvah?

Tudi odbojkarji so se pomerili. Radgončani so premagali Beltinčane z 2:1 in naposled zgubili tekmo s Križevčani. Revanžno srečanje s Križevčani jim je prineslo zmago 15:1. Nadaljnje tekmovanje je preprečilo deževno vreme.

Uspeh bi bil lahko še večji, če ne bi odpovedala društva iz Apač, Verženja in drugih večjih krajev. Zakaj na tekmovanje niso poslala svojih zastopnikov, nam ni znano. In zaključek: precej napredka smo opazili, toda če bi bilo še bolje, ne bi bilo prav nič narobe.
-rko.

★

ŠPORTNI DAN NA TIŠINI

V nedeljo 17. maja so imeli tišinski mladinci v gosteh mladince IV. rajona iz Murske Sobote. Pomerili so svoje moči v odbojki, nogometu in šahu. Podjetni mladinci iz Tišine so lepo potrdili svoje sposobnosti; v odbojki in šahu so zmagali, izgubili pa nogometno srečanje.

Rezultati tekmovanj so naslednji:

ŠAH:

Tišina-IV. rajon Sobota 8:0;

ODBOJKA:

Tišina-IV. rajon Sobota 2:0;

NOGOMET:

IV. rajon Sobota-Tišina 6:1 (3:1).

Tišinski mladinci so pokazali v vseh srečanjih izredno požrtvovalnost, Sobočane pa je privedla v Tišino želja, da bi dosegli čim tesnejše sodelovanje med mestno in vaško mladino.

Nogometno prvenstvo Slovenije

KLADIVAR-MURA 3:1 (1:1)

Sobočani so zadnjo nedeljo gostovali v Celju. Tekmo so izgubili z rezultatom 3:1, vendar pa domačini niso pokazali najboljše igre in bi srečanje z malo več prisebnosti gostov kaj lahko končalo z boljšim rezultatom zanje.

Z enajstorico Mure je bilo v Celju tudi več soboških prijateljev nogometa.

DRAVA-NAFTA 2:4 (1:2)

Gostje iz Lendave so imeli v Ptuju precej trd oreh z domačo Dravo. Toda navzlic borbeni igri domačinov so Lendavčani tudi potem, ko je Drava izenačila na 2:2 dosegli vodstvo kar za tri gole. Toda pri zadnjem golu, ki je bil baje iz offsidea, je del nedisciplinranega občinstva vdrl na igrišče in skušal obračunati s sodnikom Flisarjem iz Sobote. Zaradi tega dogodka je sodnik prekinil igro 14 minut pred koncem tekme.

Stanje na tabeli do prihodnje nedelje:

Železničar	11	10	1	1	54:11	19
Kladivar	11	10	1	1	59:16	19
Nafta	11	7	1	3	33:19	15
Aluminij	11	6	1	4	36:27	13
Mura	11	5	1	5	38:34	11
Drava	11	3	1	7	20:59	7
Kovinar Št.	11	1	1	9	20:55	3
Kovinar M.	11	0	1	10	6:42	1

Soboški telovadci se pripravljajo na akademijo

Toplo je že zunaj, zato je letno telovadišče vedno živo — polno mladih ljudi, toda tudi v telovadnici je še živahno. Pionirji, pionirke, mladinke, mladinci, članice — vse se pripravlja na društveni praznik — Titov rojstni dan, ko bodo pokazali, kaj so se med letom naučili. Naporno je bilo to leto za telovadce. Pripravljati se za akademijo in skoro hkrati tudi za letni nastop in mnogoboj je skoraj preveč. Toda mladina ima veselje in voljo. Pionirjem ugaja talna telovadba, pionirke postavljajo sliko na švedskem zaboju, starejše pionirke vadijo na švedski klopi, mladinke na gredi in bradlji, članice plešejo polko in izvajajo ritmične vaje, člani in mladinci pa se izpopolnjujejo na bradlji in v parterni telovadbi. Vsak oddelek bi rad pokazal kaj drugega. Vmes pa pridna Katica igra na klavir. Tudi glasbena spremljava je potrebna in ni lahko najti primerne.

Telovadci so torej pripravljeni, ljudje pa, ki radi gledajo telovadbo, naj pridejo v soboto (23. maja) ob 20. uri pogledat v dom Partizana.
MS.

---

možnosti? Zvezni in republiški načrt namreč še nista bila objavljena, zato ne moremo vedeti, kakšne bodo materialne možnosti.

Neoziraje se na to dajemo ta perspektivni načrt v razpravo z željo, da bi ga obravnavali vsi naši kmetje, delavci po kmetijskih posestvih, zadruge, društva, skratka vsi delovni ljudje. S tako razpravo bomo dosegli ne le to, da bi se ti začeli zanimati za tekoča pereča vprašanja našega kmetijstva, temveč bodo tudi uvideli, da je mnogo možnosti za izboljšanje kmetijstva in da ljudska oblast skrbi za to, kolikor je največ možno.

Potrebno je čim širše sodelovanje vseh ljudi

Desetletni perspektivni načrt našega okraja pripravljajo že od lanskega leta predvsem naši planski organi z zbiranjem raznovrstnih podatkov, ki so za njegovo sestavo potrebni. Glavne misli k razvoju kmetijstva v bodočem desetletju je dalo Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov oziroma posamezni strokovnjaki. S tem seveda zbiranje podatkov še ni zaključeno, kakor tudi ne more biti zaključena razprava o načrtu. Če si želimo ustvariti perspektivo razvoja, ki ne bi bila le kos papirja, ki bi jo bilo treba po nekaj letih zavreči ali bistveno izpremeniti, potem mora biti ta načrt sestavljen na realni podlagi in ob sodelovanju vseh činiteljev.

Prav gotovo je ta plan, ki so ga sestavljali ožji krogi, v marsičem pomanjkljiv ali tudi napačen. Zato naj ne bo kmetijca, strokovnjaka ali delavca, ki bi ne obdeloval teh podatkov in po svoji presoji v splošni diskusiji dodal svojih misli. Le tako bo naš perspektivni načrt lahko izdelan tako, da bo našemu kmetijstvu čimveč koristil.

Sestava zemlje v Prekmurju

Soboški okraj se smatra za izrazito kmetijski predel, saj po statističnih podatkih živi 80% prebivalstva od kmetijskega dela. Tu so všteti tudi sezonci, ki odhajajo čez poletje na delo v druge kraje, zato jih dela doma nekoliko manj.

Po tej ugotovitvi bi mislili, da je sestava perspektivnega plana za poljedelstvo in travništvo lahka naloga. Ko pa podrobneje razmišljamo o tem, naletimo na velike težave, ki so naravnega in gospodarskega značaja. Naravne težave so v zelo različni sestavi zemlje in v neugodnem podnebju.

Po sestavi zemlje lahko delimo Prekmurje na štiri glavne rajone in sicer:

a) **Gorički predel** od državne meje do ravnine s položnimi hribi in ozkimi dolinicami. V dolinah je težka, ilovnata-peščena zemlja, v višjih legah pa rjava ilovica, močno pomešana s prodom; le delno je peščeno-ilovnata, prodnata, ki ponekod prehaja celo v izrazito plitvo prodnato zemljo. Za ta predel je značilna zelo močna erozija — izpiranje po nalivih in pomanjkanje humusa.

b) **Obrobni predel** — ob Ledavi do Sobote, potem naprej ob cesti Sobota—Dobrovnik—Lendava — ima težjo ilovnato-peščeno, globokosežno zemljo, ki jo lahko smatramo kot najboljšo v okraju.

c) **Osrednji predel** — med obrobnim in obmurskim predelom od Rankovci—Sobota—Rakičan—Beltinci—Turnišče—Polana — ima v glavnem peščeno-prodnato, celo prodnato-peščeno, precej plitvo zemljo.

č) **Obmurski predel** — od Gederovec do Petanjcev in ob Muri do madžarske državne meje — ima peščeno-ilovnato zemljo, težjega ali lažjega tipa.

Ta razdelitev pa ni absolutna, ker se v posameznih predelih najdejo mnogi drugi tipi zemlje. S tem smo označili le glavne značilnosti zemlje. Ugotovljeno je tudi splošno pomanjkanju humusa in apna, kar bo treba pri izboljšanju zemlje upoštevati.

Podnebje in vlaga

Kot drugi naravni činitelj je neugodno podnebje. Prekmurje spada v obrobni panonski podnebni pas, zato ima skoraj vse izrazitosti panonskega podnebja. Ostre, večinoma brezsnežne zime z značilnim severnim vetrom ter pogosti spomladanski mraz s slano. Vroče poletje z vročimi južnimi vetrovi. Padavin je letno 750 do 800 milimetrov, kar bi v splošnem zadoščalo poljedelskim kulturam; toda razdelitev teh padavin po mesecih je zelo neenakomerna in neugodna. Poletne padavine prihajajo večinoma v obliki močnih ploh in naglo odtekajo, zlasti na položnih legah, na površinah, kjer je pomanjkanje humusa in ki se obdelujejo v napačni smeri. Take plohe izpirajo in odnašajo rodovitno zemljo. Iz navedenega je razvidno, da naravne prilike niso najugodnejše za razvoj kmetijskega pridelovanja po enem kopitu — načinu organizacije kmetijskih posestev, ki slonijo v prvi vrsti na samopreskrbi družine z vsemi kmetijskimi pridelki. Zaradi tega kmetovalci pridelujejo tudi take kulture ki za njihovo zemljo niso primerne in zato dajejo malenkostni pridelek.

Nujno je organizirati taka kmetijska posestva, ki se bodo prilagodila naravnim prilikam — to je se specializirala na pridelovanje le takih rastlin, ki bodo na njihovi zemlji najbolje uspevale in prinašale največji pridelek. Kajti preskrba kmečke družine z drugimi pridelki, ki jih sama ne bo pridelovala, je zagotovljena z našo gospodarsko ureditvijo.

(Dalje sledi)

Kmetovalci, zadružniki!

Za »PREKMURSKI FESTIVAL 1953«

pripravljamo

veliko razstavo poljedelskih strojev

V MURSKI SOBOTI

Pridite in oglejte si razstavo! — Prepričali se boste o vsestranski uporabnosti in zmogljivosti naših proizvodov

Spoznavanje starosti in ženska poštenost

»Mož v vaših letih bi pa že lahko bolje presodil starost ženske,« je dejal sodnik za ločitve zakonov v San Franciscu 57-letnemu Maksu Kornhaberju in odbil njegovo tožbo za ločitev zakona. Kornhaber se je pred štirimi meseci tretjič poročil. Njegova zaročenka je pred poroko izjavila, da nima več kot 60 let v resnici pa je bila 75 let stara, kar je Kornhaber ugotovil šele nekaj tednov po poroki.

Živa bitja 10.000 m globoko v morju

Blizu otoka Mindanao v Tihem oceanu so z glezilom potegnili iz morske globine 10.400 m sivo kamenje. Enega izmed kamnov sta se držali dve drobni morski algi. To je dokaz, da žive živa bitja 10.000 m globoko pod vodo pod pritiskom 1000 atmosfer. Razen tega so znanstveniki našli v pesku in blatu z dna morja 75 primitivnih živih bitij in začetke bakterijske flore.

Kotiček za gospodinje

S kuhanjem jezika bomo laže sneli kožo, če jezik takoj potem, ko ga vzamemo iz vrele vode, kjer se je kuhal, namakamo dve minuti v hladni vodi.

Duh po tobaku odstranimo, če obesimo v sobi mokro gobo, ki dim vsrkava. Gobo moramo večkrat do čistega oprati.

Star kruh zopet zmehčamo, če struco ali hlebec zavijemo za nekaj časa v vlažen prtič, nato pa zavitega postavimo v toplo peč, kjer ga pustimo pičle pol ure.

Gibanje za neodvisnost Vietnama

O bojih v Indokini nam že celih sedem let prihajajo tu pa tam poročila, vendar le malokdo ve, kaj se tam dogaja. Boji v tej deželi so se začeli leta 1946. Od takrat mesta in vasi neprestano menjajo gospodarja. Vietminhove sile — sile gibanja za neodvisnost Vietnama — se bore za tiste pravice, ki so jim bile obljubljene ob proglasitvi Vietnama leta 1945 za »samostojno državo«. Francoske kolonialne oblasti, ki tamkaj gospodarijo, so jim obljubile pomoč za ustanovitev lastnega parlamenta, svobodne delavske zveze, odpravo korupcije, razširitev proizvodnje itd. Od vsega tega pa še danes nimajo ničesar. Indokina je še vedno najbolj zaostala in najbolj grobo izkoriščana država na svetu.

Zemlja v Indokini je bogata z rižem, a večina prebivalstva strada, saj mora oddati gospodarju štirikrat toliko pridelka, kot ostane njim. V Hanoju, ki ima 150.000 prebivalcev, je le ena bolnica z 240 posteljami za 960 bolnikov. Vsak bolnik leži na postelji le po 6 ur, ostali trije pa na tleh čakajo, da pridejo na vrsto. Šole so samo za Francoze, ki jih je 40.000 izmed 25 milijonov prebivalcev Indokine. V najlepši palači dežele pa sedi francoski komisar. Njegova palača je še lepša od cesarjeve.

Proti tem krivicam se je začel krvavi boj. Sedem let padajo žrtve na obeh straneh, gorijo vasi in večkrat tudi pragozdovi. Džungla je glavna barikada hošiminhovcev. Njihova borba je v marsičem tipično partizanska. Največ napadajo iz zasede, nastavljajo mine, po cestah pogostoma napadajo transporte, pa tudi mesta, kjer so vsidrane francoske kolonialne čete. Ho Ši Minhovi oddelki so kar dobro oboroženi z ameriškim, s silo iztrganim orožjem. Nimajo letal in tankov, imajo pa mnogo pušk, mitraljezov, minometalcev, topov in municije.

Toda vse to ne bi nič pomagalo, če ne bi imeli za seboj ljudstva. To je najmočnejše orožje v taki vojni. Kmetje, ki podnevi mirno obdelujejo svoja polja, se ponoči plazijo skozi goste gozdove kot partizanski kurirji. V butarah drv na ramah nosijo žene skrita pisma, poročila in orožje. Taka mreža je razpredena prav po vsej deželi in vsi so vanjo zapleteni: od kmetov do trgovcev, nameščencev itd. To je mreža Ho Ši Minha — oslomba njegovega gibanja. Za siromašne kmete, leta in leta izkoriščane, je Ho Ši Minh legendarna osebnost — simbol osvobojenja narodov. »Tudi on živi siromašno kot mi,« pravijo ljudje, »in ne v palači kot cesar.« Zato mu pomagajo.

Zadnje tedne zavzemajo boji v Indokini vse širši obseg. Čim bolj se francoska kolonialna oblast upira dati ljudem pravice, ki jim pripadajo, tem bolj se ljudstvo povezuje v borbi, tem bolj se mreža zapleta. Zadnji čas se celo domneva, da Ho Ši Minhovci prejemajo navodila iz Pekinga in Moskve. In čim dalj bo vojna trajala, tem večja nevarnost bo obstajala, da bi to gibanje bilo izkoriščano za razširitev oblasti pekinške vlade, celo za razširitev vojne v Azijl.

Razstavljeni bodo

poljedelski stroji vseh vrst in izdelki

vseh tovarn poljedelskih strojev v državi

Naši strokovnjaki vam bodo takoj na razstavišču razložili uporabnost in način dela z razstavljenimi stroji in orodjem

KRATKE VESTI

Hude slane v osrednjih ZDA so posledice atomskih eksplozij v nevadski puščavi — tako trdijo tamkajšnji kmetje. Kmetje v New Mexicu so opazovali, kako so sadni nasadi zaradi slane počrneli kar trikrat zaporedoma. Vsakokrat je temperatura nenadoma padla dva dni po atomski eksploziji, ki so bile 6. aprila, 1. in 10. maja.

Socialistična Internacionala je poslala ameriškemu ministru za zunanje zadeve brzojavko, v kateri protestira zaradi špansko-ameriškega pakta o ustanovitvi ameriških pomorskih in letalskih oporišč v Španiji.

Svetovna proizvodnja koruze v sezoni 1952-53 znaša po oceni ameriškega ministrstva za kmetijstvo 152,4 milijona ton, to je 9,5 milijona ton več kakor v pretekli sezoni; zato predstavlja rekordni pridelek.

Konkurz

za sprejem gojencev v dvoletno kmetijsko šolo Podgradje, okraj Ljutomer

Namen te kmetijske šole, ki je letos ustanovljena, je vzgajati nižji strokovni kader za naša socialistična kmetijska gospodarstva in usposobiti kmečko mladino za samostojno gospodarstvo. Ta sicer splošnokmetijska šola bo imela z ozirom na strukturo kmetijstva v ljutomerskem okraju poseben poudarek na vinogradništvu in sadjarstvu. Šola je namenjena predvsem mladincem ljutomerskega okraja, po možnosti pa sprejema tudi mladino drugih okrajev. Šolski pouk prične 1. oktobra in konča 30. julija.

Šola bo sprejela samo 35 gojencev, ki bodo stanovali v internatu. Popolna in mesečna oskrbnina znaša 3000 dinarjev, ki se plačuje mesečno naprej. Siromašnejši dijaki lahko z ozirom na premoženjsko stanje staršev dobe popust pri plačevanju oskrbnine, lahko pa so tudi popolnoma oproščeni.

Pogoji za sprejem so sledeči: uspešno dovršenih 8 razredov osnovne šole in starost 16 let.

Prošnji za sprejem je treba priložiti:

zadnje šol. spričevalo, rojstni list, zdravniško spričevalo, potrdilo o državljanstvu, potrdilo o nekaznovanju.

Podpisano kolkovano prošnjo je poslati upravi šole najkasnejše do 30. junija 1953.

Uprava dvoletne kmetijske šole
Podgradje, okraj Ljutomer

LETNI VOZNI RED NA AVTOBUSNIH PROGAH

Maribor—Murska Sobota: vozi vsak dan; odhod iz Maribora ob 6,15 in 15,45, prihod v Mursko Soboto ob 9,00 in 18,30; odhod iz M. Sobote ob 7,00 in 14,00, prihod v Maribor ob 9,45 in 16,55.

M. Sobota—Rogaševci: vozi ob delavnikih; odhod iz M. Sobote ob 10,00 in 15,00, prihod v Rogaševce ob 11,00 in 16,20; odhod iz Rogaševec ob 5,30 in 11,30, prihod v M. Soboto ob 6,50 in 12,35 (odhod iz M. Sobote ob 15,00 in iz Rogaševec ob 11,30 tudi ob nedeljah in praznikih).

M. Sobota—Grad: vozi ob delavnikih; odhod iz M. Sobote ob 15,00, prihod h Gradu ob 16,20; odhod od Grada ob 5,30, prihod v M. Soboto ob 6,45.

M. Sobota—Prosenjakovci: vozi ob delavnikih; odhod iz M. Sobote ob 15,00, prihod v Prosenjakovce ob 15,45; odhod iz Prosenjakovec ob 6,00, prihod v Mursko Soboto ob 6,45.

Lendava—M. Sobota: preko Beltincev ob torkih, četrtkih in sobotah odhod iz Lendave ob 5,30, prhod v M. Soboto ob 6,45; odhod iz M. Sobote ob 15,00, prihod v Lendavo ob 16,10 — preko Dobrovnika ob ponedeljkih, sredah in petkih odhod iz Lendave ob 5,30, prihod v M. Soboto ob 6,55; odhod iz M. Sobote ob 15,00, prihod v Lendavo ob 16,25. Drugi avtobus na tej progi vozi kakor doslej.

GASILSKA OBJAVA

Obletnico svojega dela smejo letos slaviti naslednja gasilska društva v okraju Ljutomer:

Pršetinci 15-letnico, Bolehnečici 20-letnico, Zgornje Krapje, Žerovinci, Gajševci, Razkrižje in Stara gora 25-letnico, Rožički vrh 40-letnico, Okoslavci 50-letnico, Noršinci 55-letnico, Stročja vas, Ijlaševci, Kokoriči in Lukavci 60-letnico.

Prireditve: 14. junija — Prostovoljno gasilsko društvo na Stari gori bo slavilo 25-letnico svojega obstoja. Kulturni program.

Okrajna gasilska zveza
Ljutomer

NATAKARJI. POZOR!

Vsi brezposelni kvalificirani gostinski natakarji, nemudoma se prijavite pri gostinski zbornici v Murski Soboti, kjer boste prejeli napotilo za namestitev v letošnji sezoni.

Prijava velja za one natakarje, ki želijo delati v letni sezoni.

Gostinska zbornica
za okraj M. Sobota

RAZPIS

Občinski ljudski odbor Polana daje za dobo dveh let v zakup gostilno v Veliki Polani in razpisuje izdajo gostilne v zakup. Kvalificirani ponudniki naj pošljejo ponudbe v zaprtih kuvertah pod šifro »ponudba« na občinski ljudski obor Polana, pošta Črensovci, najkasneje do 28 maja 1953.

Ponudniku, ki bo nudil najvišjo letno zakupnino, se bo izdala gostilna v zakup. Pavšalna zakupnina se plačuje mesečno občinskemu ljudskemu odboru. ObLO Polana.

MALI OGLASI

Prodam gozdno parcelo v izmeri 700 sežnjev (klafter), mešani gozd. Naslov v upravi lista.

Stavbeno parcelo v Ljutomeru prodam. Naslov v časopisni prodajalni »Panonija« v Ljutomeru

Hišo s posestvom (do polovice) prodam v Lahoncih Vprašati pri Albinu Antoliču v Ključarovcih.

Stanovanje v Ljutomeru zamenjam za stanovanje v Soboti. Naslov v upravi lista v M. Soboti ali pri podružnici v Ljutomeru.

Opremljeno sobo v M. Soboti iščem. Lahko tudi v Rakičanu ali Krogu. Naslov v upravi lista.

PREKLIC

Preklicujem govorice, ki sem jih iznašala o Mariji Zlobec. — Barbara Vajne

Vsak teden ena

NEJASNOST

Soseda ogledujeta vsak na svojem dvorišču zmrzlo trto na brajdah.

Mlajši: »Stric, zakaj je danes taka slana?«

Starejši: »Ker jo je dal bog.«

Mlajši: »Jaz pa sem mislil, da zato, ker je tako hladno.«

Vremenski napoved

za čas od petka 22. do četrtka 28. maja 1953

V drugi polovici tekočega tedna pogoste krajevne nevihte, sicer še lepo vreme. Konec tedna ali v začetku prihodnjega tedna močnejši dež z nevihtami in ohladitev. V nadaljnjem poteku kratkotrajno izboljšanje, sicer nestalno vreme

TEDENSKI KOLEDAR

Nedelja, 24. maja — Cvetka
Ponedeljek, 25. maja — Rojstni dan maršala Tita
Torek, 26. maja — Dragica
Sreda, 27. maja Voljkašin
Četrtek, 28. maja — Gojko, Avguštin
Petek, 29. maja — Majda
Sobota, 30. maja — Milica, Ivana

GIBANJE SONCA: v nedeljo, dne 24. maja vzide ob 4,21, zaide ob 19,38; v soboto, dne 30. maja vzide ob 4,17, zaide ob 19,42.

GIBANJE LUNE: polna luna 28. maja ob 18,03.

SPOMINSKI DNEVI: 24. maja 1947. leta je Glavni odbor Enotnih sindikatov Slovenije izdal poziv za nabiranje denarnih prispevkov za pomoč španskemu preletariatu. — 25. maja 1892. leta je bil rojen v Kumrovcu v občini Klanjec v Hrvatskem Zagorju maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito. — 26. maja 1848. leta se je začela majska revolucija na Dunaju. — 26. maja 1944. leta se je začela VII. sovražna ofenziva proti enotam NOV in POJ. — 28. maja 1641. leta je bil rojen v Ljubljani na Starem trgu zgodovinar Ivan Vajkard Valvazor. — 28. maja 1919 leta je bila huda bitka v Črni na Koroškem, kjer je padlo več borcev za našo Koroško. — 28. maja 1942. leta je odšla v partizane prva večja skupina slovenskih zdravnikov. — 29. maja 1943. leta je bilo na Dunaju obglavljenih 13 koroških borcev za svobodo in priključitev Slovenske Koroške k Titovi Jugoslaviji. — 30. maja 1917. leta so slovenski in hrvatski poslanci podali v dunajskem parlamentu „majniško deklaracijo". — 30. maja 1948. je bilo v Čedadu zborovanje Beneških Slovencev, ki je bilo največje slovensko zborovanje po 80 letih v Videmski pokrajini.

KINO

SOBOTA predvaja 22.—25. maja avstrijski film **„KOGAR BOGOVI LJUBIJO"** — 26.—28. maja avstrijski film **„EVA PODEDUJE RAJ"**.

LJUTOMER predvaja 23. in 24. maja jugoslovanski film **„KEKEC"** — 27. in 28. maja ameriški film **„MAJOR IN FRKLJA"**.

RADGONA predvaja 23. in 24. maja ameriški film **„GLAS V VIHARJU"** — 27. in 28. maja avstrijski film **„DOLGA POT"**.

GRAD predvaja 24. maja ameriški film **„ASFALTNA DŽUNGLA"** — 31. maja ameriški film **„HUMORESKA"**.

IVANJKOVCI predvaja 24. maja **„RDEČI ČEVELJČKI"** — 31. maja **„OČARLJIVI GOLJUF"**.

OBVESTILO

Upravni odbor zadružnega podjetja za proizvodnjo mlečnih izdelkov »Mlekopromet«, Murska Sobota, obvešča vse organizacije, ustanove, društva in ostale, ki se po svojih predstavnikih ali pismeno obračajo na podjetje za denarno pomoč, da nima v ta namen nobenih finančnih sredstev, ker gredo vsa razpoložljiva sredstva za investicije nove mlekarne v Murski Soboti.

NE POZABITE: V ČASU »PREKMURSKEGA FESTIVALA«

obiščite veliko razstavo poljedelskih strojev

KI JO PRIREJA PRODAJALNA POLJEDELSKIH STROJEV V MURSKI SOBOTI — OD 31. MAJA DO 7. JUNIJA 1953

Naše geslo: Vse sile za napredek kmetijstva!

Janez Svajncer: (33)

STRELI NA MEJI

Obsedel je na pogradu in čakal. Skozi vrata je pogledal avstrijski financer. Cmager mu je hotel reči, naj ga izpustijo iz te ledenice, toda oni je dejal:

»Vstani, nemarnež! Boš šel z menoj. Toda hitro!«

Cmager je za silo razumel Avstrijca.

»Komaj čakam, da me pustite domov. Tu je tako mrzlo,« je odgovoril in se tresel od mraza.

Financar ga je srepo pogledal in zapovedal: »Daj sem roke!«

Cmagerju so ostala usta odprta. Ni mogel verjeti, kar je pravkar slišal. Še bolj se je stresel in brez besede prekrižal roke. Financar mu je nanje nataknil lisico in ga uklenjenega gnal v prvo nadstropje.

To se je ponavljalo nekaj časa dan za dnem. Zjutraj je prišel financar in mu uklenil roke kakor zločincu. V svetli pisarni, kjer je vonjalo po naftalinu, ker so v sobi poleg pisarne hranili uniforme, so ga zasliševali. Policijski komisar, ali kar je že bil, je sedel za kupom papirja, iztegoval noge in s prsti bobnal po zelenomodri mizi. Neprestano ga je nadlegoval z raznimi vprašanji. Vlekel je iz njega besedo za besedo in si zapisoval v beležko z usnjenimi platnicami. Vse je hotel vedeti: kako je Cmager živel v mladih letih, če je obiskoval šolo, kdaj se je oženil, koliko otrok mu je rodila žena in kako je zadovoljen z režimom v državi. Odgovarjal je preprosto, kakor je pač znal. Kadar pa mu ni bilo, da bi odgovarjal, ali ni vedel, kaj naj odgovori, je komisar predjal samokres na mizi, se poigraval z njim in ga grozeče pogledal, češ če ne boš odgovarjal, ti bomo že odprli usta.

Cmager je bil najbolj nesrečen zato, ker so mu vedno zvezali roke. Še nikdar v življenju se mu to ni zgodilo. Celo orožniki v njegovi vasi, ki niso poznali usmiljenja, tega niso storili. Ko se je nekajkrat napil in kričal po Šentpavlu, da je odmevalo z okoliških hribov, so se mu smejali in ga pustili ležati ob cesti ali ob plotu. In tudi vprašali ga niso, kako živi doma, ali če je za oblast.

Tisto dopoldne ga je komisar zopet dolgo zadrževal. Vrtal je vanj z očmi, spreminjal obraz, mu grozil, če ne pove, zakaj je gnal živino čez mejo, dasi je že tolikokrat povedal, da zaradi revščine v hiši. Pri tem pa je neprestano bobnal s prsti po mizi in se gladil po laseh. Največ je hotel vedeti, kako so pri njih ljudje zadovoljni z režimom. Nepričakovano ga je vprašal, da ga je skoraj zmedel: »Kaj bi napravili vaši orožniki, če bi te dobili, da si tihotapil?«

Cmager je za spoznanje pobledel. Tega ni pričakoval. Zdaj je to vprašanje padlo prvič. »Dozdaj še nobenega naših niso dobili. Orožniki se ne vtikajo dosti v te stvari.«

»Kakšni orožniki pa so potem?«

»Gospod komisar, ne vem, če sem prav povedal. Saj veste, da so pri nas za to graničarji in financarji.«

»To že vem. To ni važno. Zanima me bolj, če so pri vas zadovoljni z režimom?«

Cmager ni vedel, kako bi odgovoril. Dokler ni začel razmišljati o Gojzerjevih besedah, se doma nikdar ni zanimal za oblast. Šel je k županu, če je imel kako prošnjo, Župan je bil njegov režim, gospodar ga je najemal za delo. Za druge stvari izven vasi se ni toliko brigal. Govoril je le, če je kje kaj slišal. O tem so potem po več dni govorili pri delu, ali pa če so se srečali pred cerkvijo. Godrnjali so resda, ker je bilo slabo, toda samo med seboj. Nobenega ni bilo, ki bi jih poučil o tem in onem. Tisto, kar je učitelj Breznik včasih zaupno povedal temu ali onemu viničarju ali delavcu, je bilo premalo, da bi mogel verjeti, da bi bilo v državi pričakovati nekoč boljših časov.

»Mora že tako biti, kakor pač je. Nič ne moremo drugače,« je odgovoril in gledal na verigo, ki je tesno oklepala roko, da ga je bolelo v zapestju.

»Zločinec si, da veš! Strogo te bomo kaznovali. Še doma te bodo zaprli, če se boš sploh kdaj vrnil od tod.« Policijski komisar mu je zažugal s pestjo in ga veleč odpeljati.

»Le kako dolgo bo še trajalo to,« je šepetal Cmager, ko je zopet sedel na pogradu. Še bolj nejasno mu je bilo vse to, ker mu niso omenili, kako dolgo ga bodo zadržali v zaporu. Samo da bi mu povedali, da bo moral toliko in toliko časa odsedeti in laže bi mu bilo. Rana na čelu mu je že davno zarasla, ostala je le še brazgotina. Tako je dobil še bolj iznakažen obraz. Nikdar se ni mogel domisliti, kako je bilo takrat, tisti večer, ko so ga zgrabili na meji. Spominjal se je le, da so prešli mejo, graničarji so streljali za njimi, vsak je bežal v svojo smer, nato ga je nenadoma zagrnila tema. Zdaj ni vedel, ali se je med padcem potolkel po glavi, ali ga je kdo od avstrijskih financarjev tako kresnil. Kadar je začel premišljevati o tem, se je potipal po čelu, ne da bi vedel, kdo je povzročil novo brazgotino. Ker nobenega domačina ni videl, je vedel, da so samo njega zgrabili.

Dnevi so tekli in Cmager je hujšal, da mu je postajalo suknja prevelika. Slabo so ga hranili, da se nikdar ni mogel najesti do sitega. Živel je od danes do jutri, prezebal, žagal čez dan drva, premišljeval o domu in o otrocih in čakal in upal, da ga bodo izpustili. Toda vse je bilo zaman. Odjuga je pobrala sneg, skozi zamreženo lino je začutil pomlad, vrata v prostost pa so bila še vedno zaklenjena.

V Šentpavlu so pokopavali reveže na občinske stroške. Krste zanje je izdeloval postarni mizar Miha. Temu je bilo vseeno, kakšne so bile te krste, samo da je zaslužil. Tudi lesa ni mnogo izbiral. Iz desk, neuporabnih za druga naročila, je zbil krsto po meri. Naredil jih je toliko, da jih je občina imela za sproti pripravljene. Krste so v mrtvašnici na vrhu pokopališča zložili na mize in jih tam pustili, da so razpokale in obledele.

Tudi Cmagerco so zanesli v mrtvašnico in jo položili na pare. Ko je tistikrat padla v potok, se ni dvignila več. Omahnila je na brvi, si na ledu v potoku prebila lobanjo, zgubila zavest ter se zadušila v vodi.

Majerič jo je prvi zagledal. Na rami je nesel lopato, ko je šel zjutraj na delo na cesto. Skoraj se je sesedel od strahu, saj je videl v potoku ležati mrtvega človeka in to celo z glavo navzdol. Če bi se mu to zgodilo v mraku, gotovo ne bi upal priti blizu. Noči se je bal kakor vrag križa.

Cmagerco je spoznal že po obleki. Lopato je od razburjenja pustil ležati v snegu in ves zasopel pritekel na občino, kjer se ga je Maček zaradi prepadenega obraza skoraj ustrašil.

»Maček, Cmagerca je zmrznila v potoku,« je povedal in se sesedel na stol poleg peči.

»Kdo?« se je naredil Maček, ko da ga ni razumel.

»Viničarka Cmagerca, sem rekel.«

»Se je napila, kaj? Samo pijancu se zgodi, da obleži.« Kakor Maček tako so posmehljivo govorili tudi drugi kmetje, če je reveža zadela nesreča.

Majerič je povedal, kako je našel Cmagerco in pristavil, da bi jo bilo treba izvleči iz vode.